

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIX, broj 22

30. svibnja 2019.

cijena 200 Ft

Treći hrvatski državni tamburaški festival u Baji

FOTO: STIPAN BALATINAC

8. stranica

Vesela je Šokadija

6. stranica

Lijepo čitanje u Mohaču

7. stranica

Humanitarni koncert za sambotelsku Hrvatsku školu i čuvarnicu

11. stranica

Komentar

Na marginu izbora za Europski parlament

Čitam kako dvanaest zvijezda u kružnom obliku na plavoj pozadini zastave Europske unije aludira na krunu s dvanaest zvijezda Djevice Marije. Od samih početaka Europsku je uniju prožela ideja solidarnosti, te su očevi osnivači – Jean Monnet, Robert Schuman, Konrad Adenauer i Alcide de Gasperi – osmislili plan da europske zemlje dijele resurse i zadatke, kako bi se stvorilo jedinstvo na kontinentu otmjene dame, koje bi dalje osiguralo plodnost i mir u Europi. Godine 1950. Vijeće Europe objavilo je natječaj za izradbu zastave, koja bi mogla biti simbolom kontinenta. Od dostavljenih prijedloga prihvaćen je jedan od planova Arsènea Heitza, ona s dvanaest zvijezda u kružnom obliku na plavoj pozadini. I koja puka slučajnost, rezultat natječaja objavljen je 8. prosinca 1955. godine, upravo na blagdan Bezgrješnog začetca Blažene Djevice Marije. Zastava se prvi put vijorila na katedrali u Strasbourgu, 21. listopada 1956. godine, na zgradi koja je kršćanski i marijanski simbol, i koji je postao simbolom jedinstva europskih naroda u jedinstvenom i potpunome skladu. Arsène Heitz je za francuski časopis Lourdes Magazine otkrio odakle je dobio nadahnuće za ovaj plan. Kako veli, u to je vrijeme čitao priču o Marijnim ukazanjima u pariškoj Ulici de Bac, u kojoj se svetoj Katarini Labouré ukazala Marija Djevice, koja je u tome priviđenju pokazala veličanstveni plan crteža novčića, te ju je molila neka širi viđenu sliku o novčiću. Heitz je rekao da je od toga trenutka vjerovao da se u njemu rađa slika s dvanaest zvijezda na plavoj pozadini, poput slike na tradicionalnom ikonografskom prikazu Bezgrješnog začetca. Na početku Heitz svoju je zamisao smatrao kao i sve ostale, ali s vremenom sve više je bio okupiran sa zamisli, i meditirao o tome, pa se prisjetio riječi knjige Otkrivenja: „I značenje veliko pokaza se na nebu: Žena odjevena suncem, mjesec joj pod nogama, a na glavi vijenac od dvanaest zvijezda.“ Paul M. G. Lévy, prvi ravnatelj medija u Vijeću Europe, ovako je objasnio Gospodarskom vijeću sliku: broj dvanaest znak je cjelovitosti.

Kristina

Glasnikov tjedan

Izbori za Europski parlament održani su 26. svibnja, i po neslužbenim rezultatima europska pučka stranka ostat će i nadalje najjača frakcija u Europskom parlamentu, skupštini Europske unije asocijacije nacionalnih država čiji su temelji udareni daleke 1957. godine u Rimu potpisivanjem osnivačkog ugovora Europske ekonomske zajednice radi zajedničkog tržišta utemeljenog na slobodi kretanja i carinskoj uniji, a nastavljeni proširenjem 1973. na šest + 3 te širenjem pa ugovorom u Maastrichu, predviđanjem uvođenja zajedničke valute i utemeljuje Europsku uniju, koja danas broji 28 članica s preko petsto milijuna stanovnika. Kao njezini građani svojim smo glasom na izborima iznijeli svoj stav prema političkom smjeru u kojem će se ići u idućem parlamentarnom ciklusu. Izlaznost od 51 posto, najviša u 20 godina, kaže nam da se više od 200 milijuna građana EU odazvalo pozivu na izbore koji su se smatrali odmjerenom snagom između populista i proeuropjana. Najviše su mandata osvojili europski pučani (170) i socijalisti (147) u Parlamentu koji broji 751 zastupnika. I jedni i drugi u odnosu na prošli ciklus izgubili su po četrdesetak mandata. Treća skupina po jakosti u novom sazivu jesu liberali sa 103 mandata, 34 više nego u prethodnom sazivu. Zeleni su četvrti sa 71 mandatom, dvadeset više nego dosad. Tri najveće populističke i krajnje desne grupacije mogu

ukupno računati sa 171 mandatom, što kazuju analitičari, znači da će se pučani i socijalisti morati dogovoriti s liberalima za stvaranje sanitarnog kordona prema krajnjoj desnici. Krajnje desne stranke jačaju u Francuskoj i Italiji, demokršćani i socijalisti su oslabljeni u Njemačkoj, zeleni su ostvarili povijesne rezultate.

U Mađarskoj je nadmoćno pobijedio Fidesz s 13 mandata, drugi je DK s četiri mandata, Momentum s dva, MSZP-Párbeszéd s jednim i Jobbik s jednim mandatom. U Europski parlament Mađarska može poslati 21 zastupnika, Hrvatska 11. U Mađarskoj je na izbore izašlo 43,2 % biračkog tijela U Hrvatskoj svega 28,90 %. Po neslužbenim rezultatima HDZ je osvojio četiri, SDP četiri, Hrvatski suverenisti,

Nezavisna lista Mislava Kolakušića, Živi zid i Amsterdamska koalicija po jedan mandat. Kako kažu analitičari, gubitci dviju najvećih europskih 'mainstream' stranaka, pučana i socijalista, uspjesi zelenih, liberala i populista te iznenađujuće dobar

odaziv obilježili su izbore za Europski parlament. I jedna zanimljivost iz Hrvatske: na HDZ-ovoj listi bila je i kandidatkinja iz BiH, Željana Zovko koja je osvojila jedan od četiri mandata i izabrana tako za europsku zastupnicu što je, kažu iz HDZ-a, snažna poruka za prava Hrvata u toj zemlji kao ravnopravnog i konstitutivnog naroda. I još jedna zanimljivost, manjinska, naime na izborima za Europski parlament svoju listu postavila je Samostalna demokratska srpska stranka. Mandat nije osvojila, ali je njezin predsjednik poručio da su uspjeli pokrenuti vlastite birače, a njihova je lista osvojila, po neslužbenim rezultatima, 2,79 posto glasova.

Branka Pavić Blažetin

„U Mađarskoj je nadmoćno pobijedio Fidesz s 13 mandata.“

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija; radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati. Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu. Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatica i preko Fejsbukovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV

Intervju

Mladen Andrić: „...i u Mađarskoj i Hrvatskoj razvijen je djelotvoran sustav skrbi o hrvatskoj, odnosno mađarskoj manjini, uz visok reciprocitet“

Razgovarala: Branka Pavić Blažetin

U listopadu 2019. godine bit će dvije godine kako je dr. sc. Mladen Andrić stupio na dužnost veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj. To je povod našega razgovora s diplomatom koji je u protekle dvije godine, između ostaloga, dobro upoznao i hrvatsku zajednicu u Mađarskoj.

█ *Uskoro će biti dvije godine kako obnašate dužnost veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj. Ovo je vaš prvi intervju za tjednik Hrvata u Mađarskoj, mogu samo zaključiti kako vrijeme brzo leti.*

– Mađarska je Hrvatskoj susjedna zemlja, i jedan od najvažnijih susjeda, iako su svi susjedi podjednako važni, kako u diplomaciji tako i u svakodnevnom životu. Susjedi su oni s kojima neposredno određujemo i ritam i dinamiku, pa konačno i ukupna postignuća. I s Mađarskom ima i uspona i padova u odnosima, različitih faza suradnje, ali općenito gledano odnosi su dobri. Ima tome i niti dvije godine kako su Hrvatska i Mađarska promijenile dotadašnji fokus, pokušavajući se pragmatično orijentirati na konkretne poslove, projekte i aktivnosti od uzajamnog interesa i koje možemo relativno brzo ostvariti, a onda i takvim rezultatima posvjedočiti da su savladiva i ograničenja koja realno postoje. I to smo zasad uspjeli, odnosno postigli smo situaciju da se poznamo i prepoznamo u postignutim ostvarenjima. A određene probleme koji postoje i koje nosimo iz prošlosti, pokušavamo riješiti ciljano i sustavno. Riječ je dakako o vrlo važnim poslovnim pothvatima, među kojima je primjerice i LNG terminal na Krku, gdje postupno gradimo zajedničko razmišljanje i djelovanje pa i sudjelovanje Mađarske u tim projektima. Mislim da smo opet i jedni i drugi 'stali na noge' i da radimo, punim plućima!

█ *Predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović u svojoj izjavi nakon zadnjeg posjeta Mađarskoj rekla je da joj žao da su odnosi zahlađeniji i da se raduje onim vremenima kada su odnosi bili topliji. U geostrateškome smislu Mađarska i Hrvatska jesu partneri upućeni jedni na drugoga.*

– Naravno, Mađarska i Hrvatska su države članice Europske unije i Sjevernoatlantskog saveza (NATO), što su i glavne odrednice njihova međunarodnog položaja. U tim i takvim okolnostima onda i djelujemo. Naravno, jedan je dodatni zajednički izazov, a to je pomoći jugoistočnoj Europi, napose zapadnobalkanskim susjedima da se približe i Europskoj uniji i NATO-u. Pritom nije riječ isključivo o statusu, već prvenstveno o ovladavanju standardima i kriterijima integriranja, odnosno načinu funkcioniranja, što još ponegdje i ponekad manjka i u Hrvatskoj i Mađarskoj, a nekmoli u državama koje tek pristupaju i

još nisu u članstvu EU-a ili NATO-a. A ti i takvi standardi i kriteriji nas približavaju, gdje svaki iskorak pokazuje da se preuzimanjem standarda i kriterija tih važnih međunarodnih integracija može brzo i brže napredovati. Kao znakovit primjer može se izdvojiti i područje obrane, odnosno bilateralni dogovori i suradnja Hrvatske i Mađarske, gdje se uzajamno podupiremo i zatim zajedno idemo prema Slovačkoj i drugim državama u dubini Europe, odnosno EU-a, razvijajući zajedno s njima i određene regionalne projekte u tom osobitom području. A i to je vrlo važno.

█ *Koliko Mađarska može pomoći Hrvatskoj da se pitanje Schengena što brže riješi, i time da se Hrvatska još potpunije integrira u prostoru Europske unije?*

– Mađarska pokazuje puno razumijevanja, prepoznajući Hrvatsku kao državu koja je graniči s državama nečlanicama EU-a, ali i kao državu članicu EU-a koja se približava i priključuje šengenskom sustavu. Podsjetio bih pritom, primjerice, na sasvim razložne želje, ideje i poticaje, otvaranje više graničnih prijelaza, gdje je trebalo određeno vrijeme da i mađarska strana shvati i prihvati nužnost odlaganja zbog uključivanja Republike Hrvatske u šengenski sustav.

Naime, nakon što se Europskoj komisiji preda projekt na procjenu, onda više nema promjena, odnosno ne može se u međuvremenu ulaziti u otvaranje novih graničnih prijelaza ili mostova na granicama svoje države, bilo prema Europskoj uniji ili drugdje. Ocjenjuje se naime ono što se predstavilo u projektu i to se ne može mijenjati, u hodu. Može se pak mijenjati na način da se ponešto poboljšava ako tijela EU-a ocijene da nešto treba unaprijediti, presložiti ili razviti, ali samoinicijativne promjene s hrvatske strane u ovoj fazi nisu dopuštene. I stoga smo bili odlučni, ali i realni kada smo mađarske prijatelje zamolili da malo odgode očekivanja. Nesporna je uzajamna korist, želja, mogućnost i potreba s obje strane, dakle i u Hrvatskoj i u Mađarskoj, ali trenutak je bio takav da smo zamolili da se pričeka. To se učinilo i sada već ima novih koraka, nakon određenih signala iz tijela EU-a da naši razgovori i pripreme neće negativno utjecati na dovršenje projekta oko pristupanja Schengenu. Sada već i razgovaramo o konkretnim načinima suradnje i pripreme za sufinanciranje EU-a u predstojećem razdoblju upravo za određene zajedničke granične prijelaze.

Foto: HINA

Veleposlanik Andrić s predsjednicom Kolindom Grabar-Kitarović

Politika kazuje kako pitanja INA-e i MOL-a ne ulaze „direktno“ u sferu međudržavnih politika. Radi se o poslovnim odnosima. Ali to su pitanja od strateškog značenja kako za Mađarsku tako i za Hrvatsku. Mađarska dosta ulaže u svoje projekte u Hrvatskoj.

– Gledajte, rekli ste kako Mađarska ulaže u svoje projekte u Hrvatskoj, a u osnovi je riječ o tome da mađarsko gospodarstvo ulaže u vlastito poduzeće u Hrvatskoj, koje je u mješovitom vlasništvu. Podjednake tržišne logike su i ulaganja hrvatskih poduzeća u ono što im odgovara u Mađarskoj, iako je obujam zasad znatno manji. Stoga postoje uzajamni državni, ali i poslovni i drugi interesi suradnje. Uostalom, kako drugdje, tako i u hrvatsko-mađarskim odnosima. Kako se posljednjih godina odnosi unapređuju, usporedno se susreću i naši državni čelnici, kako predsjednici i premijeri tako i ministri i drugi, što sve daje dobar ritam, čemu pridonosi i tiha diplomacija izvan žarišta javnosti. Određenih pozitivnih pomaka doista ima.

Lijepo je čuti kako ima pomaka. Naše su zemlje upućene jedna na drugu kako prostorno tako i povijesno, u kulturološkom te svačolikom smislu.

– Naravno, a možda i da pojednostavim: Mađarskoj je zanimljiv hrvatski izlaz na more, a Hrvatskoj sigurno zaleđe Mađarske. Riječ je o jednoj od rijetkih susjednih država Hrvatske gdje postoji stabilnost i uzlazna dinamika. Cijenimo mađarsku otvorenost za suradnju i uzajamno dijelimo mogućnosti zajedničkog funkcioniranja. Jedan sjajan primjer u tom smislu jesu i projekti kulturne suradnje. Upravo dovršavamo nacrt programa kulturne suradnje između Mađarske i Hrvatske za razdoblje od 2019. do 2021. godine. Program je vrlo bogat, nije orijentiran samo na Zagreb i Budimpeštu, već ide u širinu, spominje i Hrvatsko kazalište u Pečuhu. Planirana suradnja omogućit će susretanje različitih kulturnih djelatnosti, odnosno predstavljanje Hrvatske u Mađarskoj, kao i Mađarske u Hrvatskoj. Bit će i intenzivnija hrvatskog sudjelovanja na različitim proljetnim, ljetnim, jesenskim i zimskim festivalima diljem Mađarske. Uključeni su i gradovi partneri, među ostalima i nekoliko budimpeštanskih okruga surađuju s pojedinim hrvatskim gradovima. Bit će sjajnih izložbi, uz predstavljanje povijesnih i sadržajnih sličnosti dviju zemalja, napose i Zagreba i Budimpešte. Hrvatska predsjedava Europskom unijom tijekom prve polovice 2020. godine, i tu ima posebnih planova i projekata suradnje.

Svakako, ideja je djelovati šire i optimizirati mogućnosti, jer u

Mađarskoj je veleposlanstvo Republike Hrvatske sa sjedištem u Budimpešti, ali i generalni konzulat u Pečuhu i konzulat u Nagykanizsi. Generalni konzul g. Drago Horvat i počasni konzul g. Atila Kos unose nove poticaje i naglaske u određene aktivnosti, a niz toga ima i svoj kontinuitet. Imam dojam kako i rezultati diplomatskog djelovanja potvrđuju da smo dobro preustrojili raspoloživu diplomatsku mrežu te uspijevamo usklađivati, pokrивati i poticati niz aktivnosti.

Nedavno smo odlučili dodatno potaknuti i nova rješenja oko nečega o čemu Hrvati u Mađarskoj puno razmišljaju i što im je velika briga i izazov. Riječ je o djeci, školama, nastavi i nastavnicima, konkretno o nedostatku nastavnika, ali sve više i o sve manje djece predškolske i školske dobi. Oko nastavnika se doista i može pokušati ponuditi potpora hrvatske države, i to ne odmah nekim velikim sveobuhvatnim programima, već prvo kroz manje ogledne pilot-projekte u različitim područjima Hrvatske. Tu je važna i uloga Hrvatske državne samouprave, s čijim se čelnicima ostvaruje djelatna suradnja. Ideja je usporedno pokrenuti dva ili tri projekta, pa onda suditi i prosuditi postignuto te nastaviti ako je dobro. Ako pak ne budemo zadovoljni rezultatima, bolje je da nismo krenuli prema svima zainteresiranima, jer složeno je doći do zajedničkog razmišljanja. Jasno je da su senzibiliteti i potrebe drukčiji i različiti, primjerice Hrvata u Budimpešti, Pečuhu ili Baji, odnosno u brojnim mjestima Gradišća, da ne spominjem sve...

Hrvatska nacionalna manjina u Mađarskoj, jedan je važan segment u vašem poslu. Vidim kako ste pomalo upoznali Hrvate u Mađarskoj iz rečenoga. Kakva su Vam dosadašnja iskustva?

– To je jedan posebna prostor i osobita problematika, područje života i rada u kojem se pokušavaju nalaziti zajednički projekti koji će unaprijediti svakodnevni život. Činjenica je da je i u Mađarskoj i Hrvatskoj razvijen djelotvoran sustav skrbi o hrvatskoj, odnosno mađarskoj manjini, uz visok reciprocitet. U tome je i dodatna vrijednost i doprinos obje manjine bilateralnim odnosima. Jer kvalitetno živjeti i uspostaviti dobar suživot sa svima u užoj lokalnoj zajednici nije uvijek jednostavno. I sve počinje od naizgled običnih situacija: jedan voli glasnu, a drugi tihu glazbu; netko pak voli otvorene prozore i kuha tako da susjedstvo sve osjeti. Ljudi su različiti, netko se podsmjehuje pojedinim jednostavnim manifestacijama, dok drugi drže do tradicije kao nečega što nas ponajviše drži zajedno. Ipak, korisnim je ne podcjenjivati, već sudjelovati i poticati. Jer tko bolje od lokalnih ljudi može prosuditi je li i gdje primjerenije organizirati hrvatski bal ili kobasijadu, odnosno objaviti knjigu. To je dakle na vama, zajednica sama sebe formira, a diplomati će sudjelovati.

Ali kao predstavnik matične domovine, svugdje ste rado vidjeni, a što je ono što vidite što biste mogli sugerirati Vi kao diplomatski predstavnik matične domovine i organima vlasti u Hrvatskoj naznačiti ono što treba, prenijeti ono što Vas Hrvati zamole sugerirati ono što Vi sami vidite?

– Uvijek je bitno pokušati slušati i čuti, odnosno razumjeti. Riječ je o komuniciranju ideja i svojevrsnoj susretnoj ekonomiji. Dio se prepoznaje, na terenu, ponešto u diplomatskim predstavništvima u Budimpešti, Pečuhu i Nagykanizsi, a zatim sa što realnijom slikom idemo prema Ministarstvu vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske, ali i drugim sugovornicima, Mi nastojimo prepoznavati potrebe i interese, ali važno je ostati realan i svjestan mogućnosti, jer niti je Mađarska jedina susjedna država niti jedina država s kojom Hrvatska surađuje. Tu su i pro-

jekti Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, koji se također djelomice tehnički i savjetodavno provode kroz diplomatsko-konzularnu mrežu. I to je dobar i konkretan odgovor na dio problema, pitanja i želja Hrvata u Mađarskoj da se unaprijedi njihovo djelovanje, pa i svakodnevni život.

█ *Gospodine Andriću, što nas čeka u ovoj godini koja je pred nama na polju hrvatsko-mađarskih odnosa?*

– Dijalog je kontinuiran, na najvišim i dugim razinama. Iza nas je primjerice sastanak na vrhu u Dubrovniku Inicijative 1 + 17, gdje je sudjelovalo i brojno mađarsko izaslanstvo na čelu s premijerom g. Viktorom Orbánom. Uz zajednički skup premijera država srednje i istočne Europe te Kine, održan je i susret predsjednika Vlade Republike Hrvatske g. Andreja Plenkovića s mađarskim premijerom. Ostvaren je još jedan korak naprijed, a predsjednik Republike Hrvatske gđa Kolinda Grabar-Kitarović posjetila je u međuvremenu Budimpeštu. Predsjednik Hrvatskog sabora g. Gordan Jandroković posjetio je zajedno s predsjednikom Mađarskog parlamenta g. Lászlóom Kövérom Pečuh i Osijek, a zajedno su sudjelovali i na znanstvenom skupu o Hr-

vatsko-ugarskoj nagodbi u Budimpešti. Potkraj svibnja pak očekuje se kako će potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske i ministrica vanjskih i europskih poslova gđa Marija Pejčinović Burić u Zagrebu primiti u uzvratni službeni posjet ministra vanjskih poslova i trgovine Mađarske g. Pétera Szijjártóa.

Pred nama je i 2020. godina, Hrvatska se priprema za predsjedanje Europskom unijom i početkom 2020. preuzima taj važni posao. U toj istoj godini grad Rijeka bit će europskom prijestolnicom kulture, a Pečuh je grad prijatelj, što otvara dodatne mogućnosti.

Predsjedanje Europskom unijom politički je veoma važno svi-ma u ovim zanimljivim izazovnim vremenima. Stoga će i konzultacije i odnosi s Mađarskom biti još slojevitiji. Uz niz afirmativno promotivnih aktivnosti u području kulture, športa i turizma, želimo graditi i unaprijediti poslovnu suradnju. Pokušavamo iskoristiti i sada neposredno nastupajuće razdoblje kako bi Hrvatsku možda malo drukčije i snažnije predstavili Mađarskoj, da bismo prenijeli Mađarima da Hrvatska nije tek jedna od susjednih država. I u svemu tome nezaobilazan je i udio i doprinos Hrvata u Mađarskoj!

Zamjenik ministra vanjskih poslova Bosne i Hercegovine na sastanku u HDS-u

U sklopu svojega službenog posjeta Mađarskoj zamjenik ministra vanjskih poslova Bosne i Hercegovine Josip Brkić, na čelu tročlanog izaslanstva, 15. svibnja 2019. susreo se u Uredu Hrvatske državne samouprave s predsjednikom Hrvatske državne samouprave Ivanom Guganom, glasnogovornikom Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozom Solgom i ravnateljem Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepanom Blažetinom.

Nastavlja se suradnja.

Zamjenik ministar vanjskih poslova Bosne i Hercegovine Josip Brkić, u pratnji savjetnice kabineta zamjenika ministra vanjskih poslova Nikoline Topić, veleposlanice Bosne i Hercegovine u Mađarskoj Biljane Gutić-Bjelica i savjetnika u Veleposlanstvu Gorana Pranjica, u HDS-ovu Uredu sastali su se s predsjednikom Hrvatske državne samouprave Ivanom Guganom, glasnogovornikom Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozom Solgom i ravnateljem Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepanom Blažetinom. Na sastanku su zapravo nastavljene pregovori započeti 9. ožujka 2017. godine u Pečuhu, o budućoj suradnji na znanstvenom, gospodarskom i kulturnom polju. Prva od takvih mogućnosti se vidi u gostovanju hrvatskih poduzetnika iz Mađarske na Međunarodnom sajmu gospodarstva u Mostaru, na kojem bi se jednako tako mogli predstaviti i pojedine

kulturne skupine Hrvata u Mađarskoj. Također se govorilo i o tome da će se i ubuduće podupirati nastavak uspješne suradnje između kazališta u Mostaru i pečuskoga Hrvatskog kazališta. Predviđeno je i održavanje HDS-ove skupštine u Međugorju, također i skupno hodočašće u to marijansko svetište. Znanstvenicima iz Bosne i Hercegovine nudila bi se mogućnost gostovanja na Međunarodnome kroatističkom skupu u Pečuhu. Partneri su suglasni u tome da će obje strane poticati da šira javnost u Mađarskoj i javnost u Bosni i Hercegovini budu upoznate s činjenicom da Hrvati u Mađarskoj imaju svoje korijene i u BiH-u. Kako doznajemo, zamjenik ministra vanjskih poslova Bosne i Hercegovine Jo-

sip Brkić toga je dana u Budimpešti sazvaio susret za šesnaest veleposlanika koji nerezidentno pokrivaju Bosnu i Hercegovinu. Tijekom svoga boravka on se sastao i s državnim tajnikom u Uredu premijera Mađarske zaduženim za poslove EU-a Szabolcsom Takácsom, te članovima Poslovnog vijeća BiH – Mađarska, koje je predvodio predsjednik Vijeća Imre Varga. Na sastanku zamjenika ministra Brkića i državnoga tajnika Takácsa razmijenjena su mišljenja o EU i NATO-integracijskom tijeku BiH i potpori Mađarske na tome putu. Istaknuta je važnost što bržeg formiranja vlasti u BiH, sukladno izbornim rezultatima, te opredjeljenje za nastavkom mađarske potpore europskim i euroatlantskim integracijama BiH. Naglašeno je da će se Mađarska djelatno zalagati da BiH u što skorije vrijeme dobije kandidatski status za članstvo u EU.

Kristina Goher

Trojni susret u Santovu

„Vesela je Šokadija“

Snimka za uspomenu

Pod krilaticom „Vesela je Šokadija“, Hrvatska samouprava sela Santova 18. svibnja organizirala je trojni susret prijateljskih hrvatskih naselja i društava iz Hrvatske, Mađarske i Srbije. Nakon deset godina susret u Santovu obnovljen je radi jačanja samobitnosti i njegovanja kulturnih veza, posebno materinskog jezika, narodne kulture i običaja. Ovom su prigodom ugošćeni KUD-ovi prijateljskih naselja iz Hrvatske i Vojvodine, a sudjelovali su i domaći tamburaši te školska plesna skupina.

Podsjetimo kako santovačka Hrvatska samouprava i Općina Petrijevci (Hrvatska) službeno suradnju njeguju od 3. veljače 1996. godine, a u proteklih dvadesetak godina ostvareni su brojni uzajamni kulturni, sportski, vjerski, školski i ini susreti. Početkom 2000-ih godina obnovljena je i suradnja s podunavskim Hrvatima Šokcima u Srbiji, između ostalih i s Monoštorom (Bački Monoštor), odnosno s KUD-om Hrvata „Bodrog“. Nažalost, susretu se zbog drugih obveza ovoga puta nisu mogli odazvati KUD „S. S. Kranjčević“ iz susjednog Berega (Bački Breg) i HKPZ „Šokadija“ iz Sonte.

U ime domaćina i organizatora sudionike i posjetitelje srdačno je pozdravio predsjednik Hrvatske samouprave, među njima posebno zamjenika načelnika Općine Petrijevci Đuru Petnjarića, predsjednika KUD-a „Nikola Šubić Zrinski“ Ivana Zečevića, te predsjednika KUD-a Hrvata „Bodrog“ iz Monoštora Željka Šeremešića.

Na susretu koji je obnovljen nakon deset godina, ove godine u mjesnom domu kulture predstavili su KUD „Nikola Šubić Zrinski“

Šokci se skupili u Santovu

„Šokica je uvijek držala tri stuba kuće.“

Petrijevci (Hrvatska), KUD Hrvata „Bodrog“ Monoštor (Bački Monoštor, Vojvodina, Srbija) i domaćini. U cjelovečernjem programu nastupile su skupine iz Općine Petrijevci: KUD „Nikola Šubić Zrinski“, Muška pjevačka skupina „Satničani“ te Vokalna skupina „Mursella“ Petrijevci, koji su se predstavili s dvije koreografije slavonskih plesova, te bunjevačkim pjesmama i bečarcima, jednako kao i starogradskim i drugim omiljenim hrvatskim pjesmama. Skupine KUD-a Hrvata „Bodrog“ Monoštor – vokalna skupina „Kraljice Bodroga“ i Muška pjevačka skupina Bački Monoštor izveli su izvorne šokačke pjesme i bečarce, a prikazan je i običaj pranja na Dunavcu s naslovom „Šokica je uvijek držala tri stuba kuće“. Domaći TS „Santovci“ i Izvorna plesna skupina santovačke Hrvatske osnovne škole izveli su izvorne šokačke melodije i plesove.

Nakon programa druženje je nastavljeno zajedničkom večerom i veselicom u mjesnoj gostionici. Uz Tamburaški sastav „Kočije“ iz Narda (Hrvatska) koji je svojim nastupom oduševio okupljene sudionike, veselilo se, pjevalo i plesalo. Priedba je ostvarena pod pokroviteljstvom i s potporom Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije te Općine Petrijevci (Hrvatska).

Stipan Balatinac

MOHAČ

Natjecanje u lijepom čitanju

Natjecatelji

U mohačkoj Osnovnoj školi Széchenyi stotinjak učenika od prvog do osmog razreda pohađa nastavu hrvatskoga jezika i književnosti u satnici predmetne nastave, pet sati tjedno uz jedan sat narodopisa na hrvatskom jeziku. S učenicima u nižim razredima nastavu drži učiteljica Anita Jandrók Erdélyi, a u višim nastavica Marija Nemet.

Šestu godinu zaredom ravnateljica škole Lívia Takács Csollák imala je priliku pozdraviti djecu i nastavnike iz škola u Baranji koji su se odazvali Natjecanju u lijepom čitanju koje priređuje Osnovna škola Széchenyi. Odazvale se škole iz Salante, Lukovišća, domaćini Mohačani, Šeljina i Starina. Natjecanje se odvijalo u dvije skupine, u skupini nižih i viših razreda, u svakoj skupini u dvije kategorije s dva ocjenjivačka suda.

Nakon pozdravnih riječi i pravila natjecanja s kojima je natjecatelje upoznala nastavica Marija Nemet, učenica Osnovne škole Széchenyi Mirna Filaković otpjevala je pjesmu.

U školi uz hrvatski kao narodnosni jezik (razred) prilikom upisa učenici mogu birati i njemački jezik i književnost kao narodnosni predmet (razred) uz učenje engleskog jezika kao stranog jezika. Ima godina kada se upisuje veći, a ima i takvih godina kada se upisuje mali broj učenika.

Učenici koji pohađaju nastavu hrvatskoga jezika i književnosti redovito sudjeluju na programima natjecanja Croatiade, kako likovnom natjecanju tako i kazivanju stihova i proze i pri tome postižu zapažene rezultate.

Zainteresirana publika

Ocjenjivački sud

U kategoriji 3.-4. razreda natjecalo se ukupno 11 učenika. Prvo je mjesto osvojio Richard Lórinz, 3. r. iz Šeljina, drugo mjesto Jázmin Ignác, 4. r. iz Salante, treće mjesto Milan Štivić Nagy, 4. r. iz Mohača. Posebnu su nagradu, poklon-knjigu dobili Boglarka Binszky, 4. r. iz Šeljina i Dorina Prokop, 3. r. iz Mohača. Poklon-bon u vrijednosti od 5000 Ft, dar Čitaonice mohačkih Šokaca, dobio je učenik iz Mohača Milan Štivić Nagy. Učenike u ovoj kategoriji ocjenjivao je ocjenjivački sud u sastavu Anka Brozovac, Silvija Šomođvarac i Tomo Fűri.

U kategoriji 5.-6. razreda natjecalo se 12 učenika. Prvo je mjesto osvojio András Frank, 6. r. iz Šeljina, drugo Dorián Keil, 6. r. iz Mohača, treće Amanda Palkó, 6. r. iz Salante, a posebnu je nagradu, poklon-knjigu dobila Friderika Hajós, 5. r. iz Lukovišća. I u ovoj kategoriji Čitaonica mohačkih Šokaca darovala je bon u vrijednosti od 5000 Ft, a po ocjeni ocjenjivačkog suda bio je to Dorián Keil. Čitaonica mohačkih Šokaca poklon-bonove koji su podijeljeni na natjecanju namijenila je natjecateljima iz Mohača odnosno iz Osnovne škole Széchenyi.

U kategoriji 7.-8. razreda natjecalo se 6 učenika. Prvo mjesto dobio je Márk Nagy, 7. r. iz Mohača, njemu je pripao i bon u vrijednosti od 5000 Ft, dar Čitaonice mohačkih Šokaca. Drugo je mjesto osvojila Danijela Vertkovci, 8. r. iz Lukovišća, treće Mirjana Brozovac, 7. r. iz Mohača, a posebnu je nagradu, poklon-knjigu dobila Fruzsina Pinczehelyi, 7. r. iz Šeljina.

Učenike u ove dvije kategorije ocjenjivao je ocjenjivački sud u sastavu dr. Marija Prakatur, Janja Horvat i Branka Pavić Blažetin.

Branka Pavić Blažetin

Treći hrvatski državni tamburaški festival u Baji

U organizaciji Hrvatske državne samouprave (HDS), odnosno u suorganizaciji njezinih ustanova – Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj te Kulturnog centra bačkih Hrvata – 11. svibnja u Baji je priređen Treći hrvatski državni tamburaški festival.

Svojom nazočnošću priredbu su uveličali generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat sa suprugom, parlamentarni glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj Jozo Solga, bajski gradonačelnik Róbert Fercsák, predsjednik SHM-a Joso Ostrogonac, te drugi uzvanici.

Kako uime organizatora i domaćina uz ostalo reče predsjednik Ivan Guban otva-

Ansambl „Ruže“ iz Subotice

Martinački tamburaši

Orkestar „Bačka“

Brojna publika

rajući festival, Hrvatska državna samouprava u svakoj hrvatskoj regiji ima svoju državnu priredbu, tako i tamburaški festival u Baji, jer upravo je Bačka „domovina“ tambure u Mađarskoj.

Na cjelovečernjem koncertu hrvatskih tamburaških sastava, koji je održan u bajskome Turističkom središtu, iz šest hrvatskih regija u Mađarskoj, od Bačke do Gradišća i Peštanske regije nastupilo je pet orkestara: TS „Žgano“ Petrovo Selo, Mladi orkestar Mohač, Podravski tamburaši Martinci, Orkestar „Čabar“ Baja, Orkestar „Ledina“ Tukulja, i jedan gostujući sastav iz Vojvodine: Ansambl „Ruže“ Subotica.

Umalo tristo bačkih Hrvata, ali i gostiju iz susjednih hrvatskih regija u Mađarskoj, okupilo se kako bi uživalo u dvosatnom koncertu, poznatim hrvatskim narodnim melodijama, omiljenim uspješnicama i novim skladbama. Tamburaški sastavi sudionici svojim izvedbama, prepoznat-

ljivim narodnim napjevima, hrvatskim uspješnicama i svojim autorskim skladbama proveli su nas kroz hrvatske regije u Mađarskoj od Bačke, preko Baranje, Podravine, Peštanske regije do Gradišća, pa i do Subotice.

Prema riječima glavnog organizatora i domaćina Mladena Filakovića, predsjednika Kulturnog centra bačkih Hrvata, cilj je Festivala da se okupe tamburaški orkestri iz svih regija Hrvata u Mađarskoj, da kroz tamburašku kulturnu baštinu predstavljaju svoje regije, te da se druže. Nažalost, zbog otprije preuzetih obveza nije došao TS „Stobot“, stoga ove godine nije

bilo sudionika iz Pomurja. Nakon koncerta druženje je nastavljeno na otvorenom zajedničkom večerom, te plesom uz Orkestar „Bačku“ i zvijezde večeri „Najbolje hrvatske tamburaše“.

Stipan Balatinac

Trenutak za pjesmu

Pred križem

**Grih si i nepravda,
muka i strpljenje,
tvrdno drivo prez života,
držiš mrtvo tijelo,
nekrivo, raspeto.**

**Daj nam moći
daj nam snage
da nosimo svoj križ,
i na putu našeg žitka
da najdemo prav' smjer.**

Marija Fülöp Huljev

Kulturna turneja Čitaonice mohačkih Šokceva u Gornjem Četaru

Večer folklora, upoznavanja i druženja

nego i sa znamenitosti odredjenoga kraja. Gradišćanski tanci, ples iz Medjimurja su stali na repertoaru domaćega ansambla, dokle je omladinska sekcija Čitaonice mohačkih Šokceva prikazala Mohačke igre. Od prvoga do zadnjega gledatelja u dvorani svi su neizmjereno uživali u spektaklu s bušovi, koji je i zbog burnoga ritma, a i divnih nošnjev veljek zadobio simpatiju domaćih. Mladi orkestar koji je osnovan 2013. ljeta i samostalno je odlično zabavljao skupaspravne. S koreografijom „Pranje na Dunavu“ i bunjevačkim spletom su kotrigrig Izvorne folklorne skupine Čitaonice mohačkih Šokceva, pod peljanjem Stipana Bubrega završili program, koji je govorio o dragocjenom čuvanju folklornoga bogatstva Mohača i cijele okolice. Hrvat-

Ne zgoda se gustokrat da mohački bušovi lutaju na gradišćanski pozornica, zato je i bila svojevrсна atrakcija zadnje aprilske subote skoro dvourni folklorni program u četarskom Kulturnom domu. Hrvatska državna samouprava u okviru XII. Državne kulturne turneje dala je zblížiti Mohač s Gornjim Četaru, bolje rečeno folkloráše tih naselj. Sve okupljene je pred šarenim programom pozdravila Anica Polyak-Šaller, predsjednica Hrvatskoga kulturnoga društva „Četarci“ ter se je zahvalila na pažnji HDS-a da je uprav Gornji Četar izabran za ovu folklornu „mobilizaciju“. Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, pri otvaranju XII. Kulturne turneje naglasio je da ova spravišća služu cilju da se Hrvati ki su dosta daleko jedni od drugoga pri ovi prilika predstavljaju svoje bogatstvo, prekrasne nošnje i običaje, a potom dostanu mogućnosti da se upoznaju ne samo s ljudi

Tanac s bušovi je primljen burnim aplauzom

Bunjevačka koreografija u izvedbi gostov

ski veleposlanik dr. Mladen Andrić je pohvalio inicijativu HDS-a, pomoću česa se otvaraju nova vrata međusobnom upoznavanju i prijateljevanju. Parlamentarni zastupnik Gornjega Četara, dr. Csaba Hende je rekao da je večer nepozabljiv, a morebit iz ovoga susreta će se naroditi nova prijateljstva i ljubavi i hištva, u kom će se dalje čuvati, kot i dovidob stoljeća dugo, vjera, kultura, tanac, jezik i tradicija. Za ukusnom večerom tančoški plac se je napunio s mladimi i malo zrelijimi, spojene su ruke i četarska ter mohačka srca u skupnom kolu, na mužiku gradišćanskoga benda Žgano.

Tiho

Publika uživa u spektaklu

Hrvatsko kulturno društvo „Četarci“

Darovanje hrvatskih knjiga za studente hrvatskoga jezika i književnosti na ELTE-u

Na poticaj Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske darovalo je sedamdesetak hrvatskih naslova za studente i profesore hrvatskoga jezika i književnosti Instituta za baltičku i slavensku filologiju pri Sveučilištu Loránda Eötvösa. Knjige su uručili hrvatski veleposlanik Mladen Andrić i prva tajnica Marina Szikora 13. svibnja 2019., a primili su ih lektorica hrvatskoga jezika Katarina Novak i studenti prve godine studija hrvatskoga jezika i književnosti.

Mladen Andrić, Marina Szikora i Katarina Novak

Hrvatski su naslovi uvijek dobrodošli u knjižni fond obrazovnih ustanova, no ovoga puta i za knjižnicu studenata hrvatskoga jezika i književnosti Instituta za baltičku i slavensku filologiju pri Sveučilištu Loránda Eötvösa. Riječ je o poklon-knjigama, što ih je na poticaj Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj, darovalo Ministarstvo kulture Republike Hrvatske za narečenu knjižnicu. Sedamdesetak naslova, među kojima jesu i Dino Pešut, Hrvoje Hitrec, Božidar Prosenjak, Goran Rem, Miljenko Jergović, Josip Novaković... i nekoliko brojeva časopisa Forum. Veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladena Andrića i prvoga tajnika Marinu Szikoru svesrdno su primili lektorica hrvatskoga jezika Katarina Novak i studenti prve godine studija

hrvatskoga jezika i književnosti. Izdavanje ovih knjiga, kako reče veleposlanik Andrić, sufinanciralo je Ministarstvo kulture Republike Hrvatske. Govorio je i o tome kako između Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj te Instituta već niz godina unazad postoji dobra suradnja. Jedan od vidova ove suradnje jest primjerice književni susret s onim mladim hrvatskim piscima koji gostuju na European First Novel Festivalu. Tako su prije nekoliko tjedana studenti hrvatskoga jezika i književnosti, u knjižnici Instituta, mogli upoznati mladoga hrvatskoga pisca i dramaturga Dina Pešuta i njegova romana prvijenca „Poderana koljena“. Naglasio je da ovu suradnju smatra vrlo važnom i korisnom. Radi se o susjednim državama, Hrvatskoj i Mađarskoj, poduka mađarskog jezika na sveučilištima u Hrvatskoj i hrvatskoga jezika na sveučilištima u Mađarskoj isto znači jedan važan doprinos boljem razumijevanju. Nazočne je pozdravila i prva tajnica Marina Szikora, koja je u kratkim crtama predstavila svoju djelatnost i one bitne kulturne događaje koje je organiziralo Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj. Potom su studenti postavili pitanja hrvatskomu veleposlaniku Andriću, primjerice o njegovu životnom putu do Mađarske, ili kako smatra hrvatsko-mađarske odnose... Lektorica Katarina Novak zahvalila je na lijepome daru Republike Hrvatske jer, kako reče, hrvatske su knjige prijeko potrebne studentima. Pošto su se otvorile kutije prepunih knjiga, studenti su ih rado prelistali, pomirisali, i čitali. No uz klasične i suvremene hrvatske naslove nužni su oni koji nisu zahtjevni za čitanje, to jest štiva za one koji tek uče hrvatski jezik. U nadi da će taj plemeniti postupak biti što učestaliji, obračam se i nakladnicima u Republici Hrvatskoj, neka dobrovoljno daruju knjige studentima hrvatskoga jezika i književnosti na ELTE-u.

Kristina Goher

Knjige su stigle u ruke pravih „potrošača“

Lado gostuje u Budimpešti

„Ples sunca“ skupni je naslov cjelovečernjega zajedničkog programa Ansambla narodnih plesova i pjesama Hrvatske Lado i Mađarskoga državnog narodnog ansambla, koji će biti 14. lipnja 2019. u 19 sati, u kazališnoj dvorani Kuće baštine. Nakon lanijske zajedničke večeri u Zagrebu, dva ansambla nastavljaju suradnju, ovoga puta u znaku 70. godišnjice Lada. U prvome dijelu večeri publika će vidjeti plesne koreografije Lada „Neka sjaji sunce svima“, u drugome dijelu pak koreografije domaćina, naslova Plesni kanon - Hommage à Kodály Zoltán. Ulaznice po cijeni: 2500, 3100 i 3900 mogu se kupiti na blagajni Kuće baštine (I. okrug, Corvin tér 8) broj telefona: 06 1 225 6065 ili jegy@hagyományokhaza.hu.

Humanitarni koncert za sambotelsku Hrvatsku školu i čuvarnicu

Dvi bezbrižne ure s What's Upci i Koprivami

Ljudi dobre volje su skupastali da organiziraju humanitarni koncert za sambotelsku Hrvatsku školu i čuvarnicu pri kom je glavnu ulogu na se zela firma Marcus za osiguranje dobra i imanja. U petak, 10. majuša uvečer, Edita Horvat-Pauković, ravnateljica sambotelskoga Hrvatskoga obrazovnog centra, je publiku pozdravila u gradskom Kulturnom centru MMIK, potom smo se opustili uz muziku koljnofsko-šopronskoga What's Upcija i petroviskih Koprivov. Kipici ne moru najzad dati odličnu atmosferu ka je zavladała dvoranom, ali vas moru uvjeriti da je bilo zabavno i fenomenalno s našimi svirači ki su ovput postali „nosači zastave“ za pravu stvar.

„U ime organizatorov i podupiračev od srca vas pozdravljam na današnjem humanitarnom koncertu i u ime svih djelatnikov i dice se zahvaljujem da ste došli u ovako lipom broju. Sigurno znate da sambotelska Hrvatska škola i čuvarnica od septembra samostalno krene na put i donidob kanimo oblikovati na školskom dvoru i park za igranje. Današnji muzički sastavi, a i vi, s kupovanjem ceduljov na koncert, podupirate nas. Zvanaredna je čut, doživiti ovakovu pažnju, brigu ka nas okružuje. Hvala i odličnim muzičarom šopronsko-koljnofskom sastavu What's Upci i petroviskim Koprivam, ki sastav ljetos svečuje 20. obljetnicu postojanja, a vam, draga publika, željim dobru zabavu i lipu doživljaje“, je ovako otvorila dobrotvornu galu domaćica Edita Horvat-Pauković i veljek je pozornicu prikdala prvoj muzičkoj

What's Upci iz Koljnofa i Šoprona

Dva inicijatori humanitarnoga koncerta Gábor Balázs (sliva) i Balázs Őze s familijom

Koprive na kraju uspješnoga nastupa

Bilo bi još mjesta, ali ki su došli dobro su se čutili

formaciji sa sjevera. Kako zvuču romske melodije uz tamburu, kako gluši violina i cimbalom u hrvatskoj pjesmi, to smo sve čuli u toj širokoj uri, dokle su nam guslali ovi odlični svirači iz Koljnofa i Šoprona. „Velika nam je čast da su nas zvali za ov program, a jednoč smo se već predstavili u Sambotelu, u jednom klubu. Medjutim, po prvi put se zalažemo s našom svirkom za humanitarne

svrhe, i po prvi put smo svirali u ovom sastavu, jer neki naši kotri-gi danas nisu mogli dojt“, rekla je koljnofska članica benda Andrea Egrešić. Dva inicijatori, podrijetlom Ugri, Balázs Őze, vlasnik firme Marcus, i njegov prijatelj Gábor Balázs, čiji sin i pohadja Hrvatsku čuvarnicu, su zapravo izmislili da bi na ov način željili pomoćnu ruku dati hrvatskoj ustanovi ka se u ljeti seli na novo mjesto. „Već ustanovov podupiramo ovako s mojom firmom i nije isključeno ni to da i moje dite bude upisano u Hrvatsku čuvarnicu“, dodao je Balázs Őze. Koprive su takaj jednu uru svirali, guslajući srcu drage vlašće šlagere i obljubljene hrvatske melodije, ke smo mogli čuti i na njevom rodjendanskom koncertu. Gábor Balázs je istaknuo da koncert je uz ostalo govorio o 25-30-ljetnom prijateljstvu s Petroviščani i zemljom Hrvatskom, kamo ga i djelo pelja gustokrat. „Ja se ufam da ov primjer će prikzeti i u Hrvatskoj, a tamo će se pak najti dva Hrvati ki će svojom inicijativom podupirati uprav ugarsku školu i onda je krug od srca našao svoj početak i kraj“. Jedno je gvišno, ki je došao toga petka u MMIK, dvi ure dobro i bezbrižno se je zabavljao, a polag toga je prez sumlje stao med nosače zastave za pravu stvar. *Tiho*

Dan podravskih veza u Europskoj uniji

KUD Podravina

Hrvatska samouprava sela Izvara i ove je godine organizirala tradicionalnu priredbu u naselju pod naslovom Dan podravskih veza u Europskoj uniji, koja je priredba u duhu dobrih prijateljskih veza između podravskih naselja u Hrvatskoj i Mađarskoj, koja su naselja smještena uz dvije strane obale rijeke Drave. Dana 18. svibnja 2019. godine, u subotu, program je počeo sa svetom misom na hrvatskome jeziku u mjesnoj katoličkoj crkvi. Zatim je slijedio jako bogat i izvrstan kulturni program s raznim KUD-ovima i zborovima iz Mađarske i Hrvatske. Nazočne je pozdravio generalni konzul

Republike Hrvatske gospodin Drago Horvat, zatim se obratio publici načelnik prijateljskog naselja Ferdinandovca gospodin Vjekoslav Maletić te i načelnik Općine Gola gospodin Stjepan Milinković. Iz Ferdinandovca je na poziv organizatora stigla i predstavica folklorne

Brojni gosti

skupine „Frankopan“ Ljubica Penezić, koja je skupina već gost ove priredbe osam godina, ali nažalost ove se godine nisu mogli odazvati pozivu. U ime organizatora nazočne i sudionike programa pozdravila je Klara Kovač, predsjednica izvarske Hrvatske samouprave, koja se zalaže za jačanje hrvatske svijesti u naselju, u školi i u njenoj okolini. U kulturnom su programu sudjelovali osnovnoškolci mjesne škole, koji su pripremili kraći program na hrvatskom jeziku s pomoću njihove učiteljice Klare. Potom su na pozornici zapjevali članovi Društava umirovljenika iz Izvara i Bojeva. Mlađi su naraštaj predstavili martinački tamburaši, a nakon njih su došli molvanski tamburaši. Folklorni su dio kulturnog programa izveli KUD Ždala i KUD Podravina. Nakon šarolikoga programa organizatori su za svakoga pripremili ukusnu večeru, uz koju su se mogli skupa družiti stanovnici s obje strane Drave.

Zajedno na pozornici

Dan podravskih veza završen je plesačnicom. Taj je priredba jedna od iznimno važnih u međunarodnoj suradnji, poradi prijateljske veze Hrvatske i Mađarske.

Ramona Štivić

Svibanjski programi u Tomašinu

Hrvatska samouprava naselja Tomašina nikada se ne dosađuje, uvijek su u tijeku novi programi, novi planovi. Cijele godine rade marljivo, da život u naselju poboljšaju, da svi stanovnici i zainteresirani pronalaze neku priredbu na kojoj se dobro osjećaju. Tako su radili i u svibnju. Na početku mjeseca, 5. svibnja, organizirali su Majčin dan. Na svečanoj priredbi djeca su recitala pjesme, koje su sami naučili i pripremili se za dar svojim majkama, bakama. Osim lijepih pjesama, djeca su predala i cvijet za dar i uspomenu svojim najbližima ženama, koji dar omogućila je mjesna Hrvatska samouprava. Samouprava i načelnik sela uvijek ocjenjuje rad i pripremu djece, tako su i djeca dobila poklončić za uspješno pripremanje pjesama, koji im je poklon predao načelnik Jozo Šabac. No tomašinska Hrvatska samouprava obilježila je i Dan djece. Na tu prigodu zajedno sa Seoskom samoupravom organizirali su putovanje za djecu 25. svibnja 2019. godine. Otputovalo se zajedno na Balatin (Balaton), gdje se jednim većim brodom krstarilo na jezeru. Djeca su jako uživala u plovidbi i tijekom cijelog izleta. Pred narečenom Hrvatskom samoupravom stoji još mnogo raznih priredaba, mnogo rada, ali ulagani trud uvijek se ocjenjuje.

Ramona Štivić

Mala stranica

Dan grada Zagreba

Od 1999. godine Dan grada Zagreba slavi se 31. svibnja, na dan Majke Božje od Kamenitih vrata, koju je kardinal Franjo Kuharić javno proglasio zaštitnicom grada Zagreba, na osnovi višestoljetne tradicije (od 1731. godine) štovanja njezina lika u kapelici Kamenitih vrata.

Pismeni dokazi o postanku Zagreba povijesno su vezani za osnivanje biskupije na Kaptolu 1094. godine. Drugi važni događaj u gradskoj povijesti zbilo se 1242., kada je kralj Bela IV. izdao Zlatnu bulu kojom su građanskomu Gradecu priznate znatne povlastice, a naselje postaje slobodnim kraljevskim naseljem. Gradec i Kaptol ujedinjeni su zajedno u jedinstveno naselje, čime su nastali europski grad. Grad započinje Save, a 1960-ih godina počinje razvoj nošenjem Ustavne odluke o suverenoj 1991. godine, Zagreb postaje glavnim i suvremenom razdoblje gradske

gradom. Godine 1850. dotadašnja jedno s okolnim, njima podvrgnutim nastvoreni uvjeti za razvoj modernoga srednjovjekovnog širenje prema lijevoj obali rijeke Zagreba i na desnoj obali rijeke Save. Donosi i samostalnosti Republike Hrvatske gradom neovisne Hrvatske, a time započinje povijest.

Kazališna predstava za djecu „Bonton ili kako pristojno provesti dan!“ u HOŠIG-u

U organizaciji Hrvatske narodne samouprave XII. okruga i Hrvatske samouprave Novoga Budima, 14. svibnja 2019. u HOŠIG-ovu predvorju gostovao je hrvatski scenski umjetnik Kristijan Urgina s lutkarskom predstavom „Bonton ili kako pristojno provesti dan!“. Toga dana vrtičarima, učenicima nižih razreda osnovne škole umalo šezdeset minuta društvo su bile lutke i naravno glumac Kristijan Urgina. On je kroz igru i smijeh vodio publiku kroz neke faze jednoga dječjeg dana: da se ujutro treba počestola; što reći kada netko pokuca na tvoja vrata; što raditi kada izvedete kućna ljubimca kazalištu. Publika je doista uživala u predstavi, dina glumčeva pitanja. Kroza šalu i pjesmu oni su dobili kratak uvid u pravilno ponašanje. I pri kraju svi su veselo zaplesali po auli. Scenski umjetnik Urgina ujedno je i autor teksta te jedan od autora predstave, koja je nastala u koprodukciji Zagrebačkog kazališta lutaka i Kazališta Bembo. Naravno, on nije stigao praznih ruku, svima je uručio Bajkoslovnice, odnosno slikovnicu koju je on uredio, a njezino likovno-grafičko oblikovanje potpisuje Antonija Sarjanović. Premda nam se u prvi mah čini kako je ta predstava namijenjena isključivo djeci, pojedina pravila jednako tako vrijede i za odrasle. Pohvalno je da su se organizatori ovom duhovitom i za svakoga poučnom lutkarskom predstavom djeci pružili mogućnost pustolovine u hrvatskome jeziku. *Kristina Goher*

Scena iz predstave

Igra i smijeh...

šljati i oprati zube; kako pravilno jesti kod ta; što se jede viljuškom i nožem, a što rukapsa na ulicu ili kako se pristojno ponašati u djeca su uvijek spremno odgovarala na pojedina pitanja. I pri kraju svi su veselo zaplesali po auli. Scenski umjetnik Urgina ujedno je i autor teksta te jedan od autora predstave, koja je nastala u koprodukciji Zagrebačkog kazališta lutaka i Kazališta Bembo. Naravno, on nije stigao praznih ruku, svima je uručio Bajkoslovnice, odnosno slikovnicu koju je on uredio, a njezino likovno-grafičko oblikovanje potpisuje Antonija Sarjanović. Premda nam se u prvi mah čini kako je ta predstava namijenjena isključivo djeci, pojedina pravila jednako tako vrijede i za odrasle. Pohvalno je da su se organizatori ovom duhovitom i za svakoga poučnom lutkarskom predstavom djeci pružili mogućnost pustolovine u hrvatskome jeziku. *Kristina Goher*

Zagrebački studenti pomažu u učenju jezika

Za studente Hrvatskoga studija na Sveučilištu u Zagrebu, na kojima se predaje i predmet „Nastava hrvatskoga jezika u dijaspori“, već nekoliko se godina organizira nastavnička praksa među urođenim Hrvatima u dijaspori. Zahvaljujući tom projektu, tijekom školske godine studenti dva puta borave i u keresturskoj Osnovnoj školi „Nikola Zrinski“ i održavaju sate hrvatskoga jezika. Ovaj put su u ljetnom semestru od 13. do 17. svibnja proveli dane praktičnih vježba s profesoricama sc. dr. Sanjom Vulić i Lidijom Bogović.

Suradnja je započela prije tri godine kada su studenti posjetili pomurske škole s profesoricom, a 2017. godine potpisan je Sporazum o trajnoj suradnji između Hrvatskih studija, keresturske Hrvatske samouprave i Osnovne škole. Sporazum je potvrdio i kaniški Obrazovni okrug, održatelj keresturske ustanove. Cilj je suradnje da keresturski učenici imaju priliku saobraćati, razgovarati s osobama kojima se mogu obratiti jedino na hrvatskom jeziku, a studenti pak steknu uvid u hrvatsko manjinsko školstvo, susreću se s teškoćama nastave manjinskoga jezika, odnosno očuvanja jezika. Osim djece nuđena je pomoć i nastavnicima hrvatskih škola, profesorica dr. Sanja Vulić svake godine održa predavanje na neku aktualnu jezičnu temu. Ovaj put je bilo riječi o „Književnom jeziku i dijalektima“, kako pronaći zajedničke korijene riječi u različitim dijalektima, kako ukazati na njih i vratiti čiste hrvatske izraze u hrvatski književni jezik. Profesorica je s niz primjera pokazala zajedničke korijene hrvatskih riječi koje u različitim inačicama dijalekata gotovo su iste, a mogu se naći i u rječničkom fondu hrvatskoga književnoga jezika (npr. ura, oganj,

Predavanje profesorice dr. Sanje Vulić

a ne sat ili vatra). Osim sudjelovanja studenata u odgoju i obrazovanju, gosti mogu upoznati pomurski kraj te im je organiziran izlet u neki mađarski grad. Nažalost, ove je godine bilo jako loše vrijeme, ali unatoč tomu Anica Kovač, ravnateljica keresturske škole, organizirala je izlet u grad Vesprim (Veszprém), gdje je 2011. godine Grad postavio Spomen-ploču u čast Šibenčanina Fausta Vrančića, koji je dvije godine (1579. – 1581.) bio zapovjednik grada Vesprima i upravitelj svih imanja biskupije prije nego što je postao tajnikom kralja Rudolfa u Pragu. Pronalazak spomen-ploče hrvatskog izumitelja u mađarskome gradu bio je poseban doživljaj za hrvatske goste. Gostovanjem studenata suradnja nije ispunjena, naime krajem školske godine učenici 7.-8. razreda gostovat će tjedan dana u retkovečkoj osnovnoj školi u Zagrebu. To je bio poseban doživljaj za njih i lani, pa jedva čekaju putovanje. Osim što upoznaju glavni grad Hrvatske, u okviru raznih zanimanja družu se sa svojim vršnjacima, a nakon toga se dopisuju na raznim društvenim mrežama. Nastavnicima je nuđena i mogućnost sudjelovanja u Ljetnoj školi hrvatskoga jezika u Hrvatskoj. Prema riječima studenata prije nastave imali su tremu, ali djeca su ih brzo prihvatila, naravno bilo je situacija kada su se trebali sami snaći u objašnjavanju, ali drugi dan je već sve išlo glatko. Dragan Leko pripremio je za djecu kviz o poznavanju Hrvatske i sam se iznenadio koliko djeca znaju o svojoj matičnoj domovini. Unatoč cjelotjednoj kiši, svi su sudionici suradnje našli zadovoljstvo u druženju i međusobnom upoznavanju, stjecanju novih iskustava. *beta*

Dragan Leko s keresturskom djecom

Sudionici predavanja iz hrvatskih škola

Proširivanje veza preko sportskih aktivnosti

Dumvarska (dombovarska) Hrvatska samouprava 13. travnja u Tutišu (Csikóstóttós) priredila je Mađarsko-hrvatski nogometni turnir na kojem je sudjelovalo tri momčadi. Športski su program posjetili i ugledni gosti: Darko Horvat, generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu, i János Árpád Potápi, državni tajnik i parlamentarni zastupnik. Bila je to prigoda da se produbljuju dobrosusjedski odnosi dvaju naroda.

Poticatelj je turnira bio Antun Kóhalmi, voditelj Nogometne momčadi željezničara „Vasúti Csomópont“ iz Dumvara. Željezničari već godinama njeguju dobre veze s veteranima iz Antunovca, i tu suradnju željeli su proširiti. Sznali su, da dumvarska Hrvatska samouprava svake godine priređuje Nogometni turnir za tamošnje Veterane i Nogometni klub „Mornar“, te su izrazili želju za priključivanjem tom programu. Hrvatska je samouprava rado primila taj prijedlog. Za turnir i ovaj put je osigurano nogometno igralište Nogometnoga kluba „Kaposzsekcső-Csikóstóttós Labdarúgó Klub“. Ovaj put za pehar borilo se u vrlo lošim vremenskim uvjetima, unatoč tomu volja za sportom i druženjem nije splasnula. Na početku turnira generalni konzul Darko Horvat i državni tajnik János Árpád Potápi obratili su se sudionicima. Obadvojica su istakli višestoljetne veze Mađarske i Hrvatske koje već obuhvaćaju sva polja življenja, te s uvjerenjem dodali da ta-

S peharom u ruci

Mađarsko-hrvatsko prijateljstvo

kvi programi i susreti koji se grade odozdo jačaju veze dvaju naroda. Antunovačke je nogometaše dopratio i gradonačelnik Davor Tubanjski, koji se rado odazvao pozivu u nadi da će se veza s dumvarskim željezničarima i na taj način proširiti. Gosp. Tubanjski vodio je prijateljske razgovore sa Szilárdom Pintérom, tutiškim gradonačelnikom. Budući da su oba grada slične veličine i položaja, možda bi ovaj susret mogao biti početak za uspostavu novih veza, rekoše gradonačelnici. Nakon velike borbe na Turniru je pobijedio Antunovac, drugo je mjesto postigla Dumvarsko-tutiška momčad, a treće mjesto pripalo je dumvarskim željezničarima. Nakon utakmice momčadi i njihove pratitelje ugostila je dumvarska Hrvatska samouprava u Seoskome domu u Tutišu, gdje su sudionike pozdravili Szilárd Pintér, gradonačelnik, i Gabor Varga-Stadler, predsjednik Hrvatske samouprave.

- beta-

SERDAHEL

Roditeljsko vijeće i djelatnici Osnovne škole „Katarina Zrinski“ 1. lipnja priređuju redoviti Obiteljski dan. Program počinje u 9 sati Humanitarnom utrkom „Trči za školu“. Utrka će krenuti od mjesnog jezera, gdje se može registrirati već od 8 sati. Trčati se može na više udaljenosti (2 km, 5 km i 10 km). Utrka se organizira i za ljubitelje vožnje biciklom. Oni se mogu utrkvati na stazi od jezera do letinjske kapelice (10 km), odnosno od jezera preko Bečehela, Letinje, Sumartona do Serdahela (19 km). Starije se osobe mogu natjecati u šetnji. Predujam je za odrasle 1000 Ft, a za djecu 300 – 500 Ft, čime potpomažu serdahelsku osnovnu školu. Najbolje će trkače nagraditi u tri kategorije (djeca, mladi ispod 18 godina, od 18 do 45 godina) s medaljom (prva tri mjesta). Program se nastavlja poslijepodne na dvorištu mjesne osnovne škole u 14 sati s predstavljanjem vatrogasaca, policajaca, zumbom i drugim sportskim aktivnostima. U 17 sati počinje kulturni program školaraca, a uvečer plesačnica i uz tamburaše i logorska vatra. Priredbu podupire Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“, Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“, serdahelska Seoska samouprava, serdahelsko Kulturno i športsko društvo te poduzetnik Čaba Radi.

HRVATSKI ŽIDAN

Crikvena općina Hrvatskoga Židana, lovačka društva i zajednice lugaarov srdačno Vas pozivaju 2. junija, u nedilju, na svetu mašu u čast sv. Hubertusa i Blažene Dvice Marije na hodočasno mjesto Peruške Marije, u židansku lozu. Trojezična maša se začme u 10 uri u celebri-ranju kanonika dr. Jive Šmatovića, profesora na Sjemenišću u Juri, dr. Antona Kolića, umirovljenoga farnika Ratištova i Štefana Dumovića, židanskoga dušobrižnika. Za mašnim slavljem slijedi blagoslavljajnje vozil, u 12 uri agape, a u 14 uri zbogomdavanje hodočasnika. Ako bude godinasto vrime, maša će se služiti u mjesnoj crikvi.

SERDAHEL

Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“ priređuje državni Pomurski dječji i folklorni festival koji će se održati 31. svibnja na dvorištu Fedakove kurije, s početkom u 13 sati. Na Festivalu će nastupiti dječje folklorne skupine i tamburaški sastavi iz raznih hrvatskih regija. Stižu djeca iz pečuške Osnovne škole „Miroslava Krleža“, iz petrovoselske i garske osnovne škole, te nastupit će djeca iz pomurskih odgojno-obrazovnih ustanova.

MLINARCI

Seoska i Hrvatska samouprava 23. lipnja organizira priredbu „Traži se zvijezda Pomurja“. Poziva kulturne skupine i pojedince da se prijave s hrvatskim programom (pjevanje, ples, recitacija, sviranje, igrokaz i drugo). Prijave se šalju do 11. lipnja na e-adresu predsjednika Hrvatske samouprave Blaža Bodiša: bodis1994@gmail.com.

NARDA

Na II. crikveno spravišće poziva vjernike narodnosnih grup Sambotelska biskupija 8. junija, u subotu, ovput u Nardu. Nimški, slovenski i hrvatski hodočasnici se čekaju od 10 uri, a u 10.30 će se održati četverojezična maša s glavnim celebrantom dr. Jánosom Székelyem, sambotelskim biskupom, pred milosnim kipom Putujuće Celjanske Marije. Za objedom su svi pozvani na susret jačkar-nih zborov Pinčene doline, a nastupaju i folklorne grupe od 13 uri.

KOLJNOF

Seoska samouprava dotičnoga naselja i Društvo Hrvati srdačno vas pozivaju na rušenje majušškoga driva u Koljnof, 31. majuša, u petak, početo od 18 uri. Potom je zabava na Petőfijevom trgu, kade sviraju Koljnofski tamburaši. Drugi dan, 1. junija, u subotu, od 18 uri se začme šalna povorka u centru sela. Sudjeluju Koljnofski djedi i Karnevalska družina Pašca.

DUŠNOK

U okviru ovogodišnjeg festivala „Racki Duhovi“, koji će se organizirati 8.-9. lipnja, priredit će se tradicijska dušnočka racka svadba. Kako je izgledala prava racka svadba u Dušnoku prije nekoliko desetljeća, prikazat će se 9. lipnja, s početkom u 14 sati. Pozvani su svi zainteresirani da sudjeluju u događaju koji će početi crkvenim blagoslovom, nakon čega povorka, predvođena KUD-om „Biser“, kreće mladenkinoj kući. Nakon njezina opraštanja od roditelja i rodbine svatovi kreću mladoženjinu domu pod šatorom na Bari gdje će se održati slavlje.

ALJMAŠ

Hrvatska samouprava grada Aljmaša, Hrvatska samouprava Bačko-kiškunske županije i Kulturni centar bačkih Hrvata 1. lipnja 2019. godine suorganiziraju IV. Festival kulturne baštine Hrvata Bunjevaca bez granica koji će se održati u mjesnome Kulturnom centru. Program počinje u župnoj crkvi u 16 sati misnim slavljem u spomen na svećenika i pjesnika Miroljuba Antu Evetovića. Slijedi polaganje vijenaca u crkvenom vrtu od 17 sati. U kulturnome programu, s početkom u 18 sati nastupaju brojna društva. Nakon kulturnoga programa slijedi bal do zore u gostionici „Žuto ždrijebe“. Goste će zabavljati pečuški orkestar „Juice Team“.

FOK

Hrvatska samouprava organizira svoju redovitu priredbu „Duhovska svečanost i natjecanje u kuhanju sarme“, koja će se prirediti 8. lipnja 2019. godine na dvorištu mjesnoga doma kulture. Rok je prijave za natjecatelje 1. lipnja, a osigurano je pet kila mljevena mesa, kiselo zelje (kupus), voda za kuhanje, klupe i stolovi. Prijaviti se može kod predsjednice Samouprave Ljubice Veber (+36306623036 ili na veberibolya@gmail.com). Program u 13 sati počinje dočekom prijavljenih natjecatelja te od 13.30 će početi natjecanje u kuhanju. Ocjenjivanje jela i objava rezultata je u 17.30, a zatim od 18 sati slijedi kulturni program te druženje i plesnačnica. Organizatori svakoga rado očekuju.

PETROVO SELO

Dijamantnu mašu će svečevati u krugu svojih rođakov, obljubljenih vjernikov i subratov Ivan Šneller u petrovskoj crikvi sv. Petra i Pavla, 9. junija, u nedilju, u 16 uri. Rodjeni Šičanin 21. junija 1959. ljeta je zaređen za duhovnika u sambotelskoj katedrali, a najdulje je služio u Petrovom Selu (od 1978. do mirovine, 2011. ljeta). Već lani je izdana knjiga ka sadrži s njim napravljeni intervju o njegovom, ne uprav lakom, životnom putu, ali i o lipoti ter poteškoć duhovničkoga zvanja. Slavljenik će toga dana svečevati i 84. rođendan.

ANDZABEG

Dana 1. lipnja 2019. u staroj jezgri grada (Ófalu) Udruga mjesnih vinogradara priređuje cjelodnevno veselje, proslavu Procvat grožđeva cvijeta i gastronomski susret. Od 17.30 predstavlja se i andzabeška Hrvatska samouprava te plesna skupina „Igraj kolo“.